

Les profundes ferides del PNB

El Partit Nacionalista Basc ha finalitzat el procés de renovació intern de càrrecs després de vuit mesos marcats per la derrota del president "jubilat", Xabier Arzalluz, i per la victòria de Josu Jon Imaz i dels sectors biscaïns de la formació nacionalista contraris a repetir "l'error" del Pacte de Lizarra. El delfí d'Arzalluz, Joseba Egibar, ha recuperat terreny perdut i s'ha fet amb el control de la direcció del PNB a Guipúscoa.

La direcció del PNB, renovada completament i formada per dotze homes i dues dones, es va reunir la setmana passada a Bilbao per primera vegada des que va acabar, fa només uns dies, el procés electoral intern. Un llarg i complex procés que ha durat vuit mesos i que ha servit per a obrir una profunda renovació de càrrecs a tots els nivells del partit abertzale. El nou Euskadi Buru Batzar és presidit per l'exconseller i exportaveu del Govern basc Josu Jon Imaz. Aquest guipuscoà de quaranta anys substitueix en el càrrec qui ha estat el líder indiscutible del PNB durant els darrers vint-i-tres anys, Xabier Arzalluz. La majoria de la direcció del partit és de la corda d'Imaz, qui està apuntalat fonamentalment pels homes d'Inigo Urkullu, president del PNB de Biscaia. Però el delfí derrotat d'Arzalluz, Joseba Egibar, ha aconseguit en l'últim moment situar-se com a president dels penebistes guipuscoans, fet que automàticament li permet ocupar un lloc en l'executiva al costat d'Imaz. D'aquesta manera, Egibar, torna a l'Euskadi Buru Batzar, després d'haver estat el seu portaveu en temps d'Arzalluz durant divuit anys, i salva els mobles dels sectors de la formació que aposten per recuperar, com ja va passar l'any 1998, una acció concertada entre tots els partits abertzales.

Les eleccions internes al PNB han deixat seqüeles. En els darrers mesos les diferents famílies del partit han mantingut un estira i arronsa més o menys soterrat, i la corda en ocasions s'ha tibada fins a nivells que els militants no recordaven des de la crisi dels anys vuitanta, quan el PNB va patir l'escissió

que desembocaria en el naixement d'Eusko Alkartasuna. A causa de la complexitat del procés electoral per substituir Arzalluz, la premsa ha disposat de molts mesos per fer especulacions sobre les picabaralles internes, motiu pel qual ara són molts els qui en el PNB es plantegen modificar els estatuts del partit per evitar que aquestes situacions de desgast i d'ingerències externes es tornin a repetir en el futur.

Però el més greu de tot no és que la premsa hagi aprofitat per esbandir alguns draps bruts de les famílies penebistes, sinó el deteriorament de les relacions personals que s'ha produït entre dirigents de la formació d'una manera clara i pública.

Dies després del nomenament de Josu Jon Imaz com a líder del PNB, el llavors president del partit a Guipúscoa, Juan Mari Juaristi, reconeixia a la ràdio pública basca que el seu suport a la candidatura d'Imaz li havia provocat "situacions personals incòmodes" amb Egibar, i que la seva relació amb ell ja "no és la mateixa" perquè tot el que ha passat "té repercussions i connotacions personals".

Per això ningú no es va sorprendre quan el mateix Egibar, fent balanç, assegurava que el procés electoral del PNB "en les seves diferents etapes, ha deixat ferides que no són estrictament superficials". El nou president del Guipusku Buru Batzar reconeixia el mal, però també aportava el remei per superar-lo: "Només hi ha una teràpia i una manera de curar aquestes ferides, i és amb l'actitud i la voluntat de tots de treballar per les prioritats estratègiques, polítiques, sent conscients que tots formen part del partit."

Un gest que deixa ben clars els enfrontaments personals que s'han produït en

Joseba Egibar, el delfí d'Arzalluz, en una de les reunions del Pacte de Lizarra. Actualment encarna el sector més procliu a col·laborar amb la il·legalitzada Batasuna.

la principal formació abertzale del País Basc el van poder captar les càmeres a la Universitat de Deusto, a Bilbao, el 27 de gener, nou dies després de la sortida d'Arzalluz de la presidència del PNB. Aquell dia, l'expresident de la Generalitat de Catalunya Jordi Pujol pronunciava una conferència convidat pel Fòrum Deusto, i la casualitat va voler que fos la primera vegada que coincidien en públic Xabier Arzalluz i Josu Jon Imaz des que aquest era el nou president. El nou líder del PNB es va acostar al seu predecessor amb la intenció de donar-li la mà i saludar-lo, però la mà d'Imaz va quedar suspesa en l'aire, i Arzalluz, sense dir ni un mot, va girar cua i va ocupar un lloc discret al fons de la sala enmig de les cares de sorpresa del nombrós públic que va ser testimoni de l'incident.

Arzalluz es va mullar i va perdre. El carisma i el tarannà sempre polèmic de Xabier Arzalluz ha marcat els últims

Imaz no vol cap mena d'acord amb Batasuna fins que aquesta no es deslligui d'ETA

vint-i-tres anys del PNB. Ignorant una de les seves màximes ignasianes preferides, de l'època en què fou membre de la Companyia de Jesús, que diu que "en temps de desolació no s'ha de fer mudança", Arzalluz decidia, als 71 anys, retirar-se de la presidència del partit i, a més, sense deixar encarrilada la seva successió. Algunes assemblees del partit nacionalista van votar a favor de la seva continuïtat, i el van intentar convèncer perquè es tornés a presentar a la reelecció, competint amb altres dos

candidats, Imaz i Egibar. Però Arzalluz ja havia pres la decisió, potser perquè era conscient que la batalla que es plantejava al si del partit seria molt dura i perquè sospitava que ja la tenia perduda.

El líder abertzale, doncs, va rebutjar l'oferiment dels seus seguidors; no es presentaria a les eleccions internes. Per contra, i abandonant la seva imparcialitat com a màxim dirigent del PNB, va fer una aposta clara per un dels dos candidats.

Arzalluz va mostrar la seva preferència per Joseba Egibar en la cursa per liderar el partit, davant l'opció del llavors portaveu del Govern basc, Josu Jon Imaz, a qui veia "més en la successió del lehendakari Ibarretxe". Per si algú tenia cap dubte encara, Arzalluz deia del seu delfí: "Egibar ha treballat molts anys, ha fet coses importants i hem portat la mateixa política, que és molt definida."

Però la jugada li va sortir malament. Imaz va ser el vencedor, l'aparell del partit controlat per la poderosa direcció del PNB biscaí aconseguia la "jubilació" d'Arzalluz, i, de retruc, el segon del tàndem, Joseba Egibar, quedava tocat. La imatge d'Arzalluz ha quedat tan malmesa per les escames internes que en el seu cas hem de parlar de dues derrotes consecutives: la primera en la persona d'Egibar, el seu home, que es va quedar a les portes de la presidència del partit; i la segona, quan fa un mes no va obtenir els vots suficients, entre els militants biscaïns, per fer-se amb un lloc a l'assemblea nacional del PNB, el màxim òrgan entre congressos, fet que el condemna a mantenir-se com un simple militant de base. No cal dir que la correlació de forces també en aquesta assemblea nacional és favorable a Josu Jon Imaz.

Egibar no vol que Imaz es desvii.

Al marge de filies i fòbies personals, aquests enfrontaments entre els sectors penebistes responen als intents per reconduir la política del PNB i transitar de les posicions més sobiranistes a les més autonomistes, i, per tant, menys rupturistes.

Ho confessava el mateix Joseba Egibar a finals de l'any passat, quan lluitava per fer-se amb el lideratge del partit. "El

Josu Jon Imaz, enmig, conversa amb el lehendakari, Juan José Ibarretxe, i amb l'expressident del partit, Xabier Arzalluz, després de la clausura de l'assemblea que el va elegir com a nou dirigent del PNB.

Egibar diu que algú de dins del PNB vol evitar la concertació entre partits abertzales

debat de fons –deia– no gira al voltant del nom dels possibles candidats a la presidència del PNB, sinó sobre els escenaris de col·laboració amb altres formacions polítiques.”

I afegia: “Hi ha persones –al PNB– que no van entendre la via iniciada pel partit l'any 1998 –es refereix al Pacte de Lizarra–, i a alguns que van qualificar com a bona la situació de l'alto el foc des de l'aspecte humà, perquè va desaparèixer la violència, sí que els va produir una sensació de malson polític la

possibilitat que es donés un àmbit de col·laboració entre forces nacionalistes. Jo crec que la pau passa per aquest escenari, però alguns no el veuen i en prefereixen un altre. Algú vol evitar –dins el mateix PNB– la concertació entre partits abertzales.” El debat, doncs, és decidir amb qui arribar a pactes i fer política: amb els independentistes bascos o amb el socialisme espanyol. Imaz diu que la col·laboració amb la il·legalitzada Batasuna és impossible fins que aquesta formació no es deslligui d'ETA, i Egibar, per la seva banda, adverteix que la col·laboració amb el PSOE és inviable fins que els socialistes no reconeixin que Euskal Herria és una nació amb dret a l'autodeterminació.

El Partit Socialista d'Euskadi (PSE) està molt interessat a vendre una imatge d'Imaz més dialogant i tolerant que la d'Arzalluz. És més el desig de fer realitat un anhel o de posar les bases perquè aixó esdevingui així.

Mentrestant Imaz i Egibar fan causa comuna davant el Pla Ibarretxe perquè, ara com ara, és l'instrument que permet al PNB mantenir la iniciativa política a Euskadi, juntament amb l'afebliment de l'esquerra abertzale, que també contribueix a engrair el nombre de vots dels penebistes.

L'actual direcció del PNB haurà d'escollir quin escenari polític prefereix, però el primer indici el tindrem quan el partit de Josu Jon Imaz comenci a elaborar les llistes per a les pròximes eleccions autonòmiques basques, previstes, si no s'avancen, pel maig del 2005. Això i els efectes dels cants de sirena de José Luis Rodríguez Zapatero entre els sectors penebistes que enyoren la cohabitació amb el PSE i els temps del Pacte d'Ajuria Enea ens donarà les pistes per saber si el pèndol del PNB ha tornat a recular.

Daniel Gómez
(Bilbao)